

Fitxa tècnica del parc natural de s'Albufera de Mallorca

Municipis: Muro i sa Pobla
Superfície: 1709 Ha., (350 Ha. De propietat privada i 1359 públiques).
Declaració: Decret 4/1988 de 28 de Gener (BOCAIB 19/1988 de 13 de febrer).
AUTORITAT DE GESTIO: Direcció General de Biodiversitat de la Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears.
Pla d'ús i gestió: Decret 19/1999 de 12 de març pel qual s'aprova el Pla d'Us i gestió 1999-2002 (BOCAIB Núm. 37 de 23-03-1999).

Reconeixements internacionals:
- Zona de protecció especial per a les aus (ZEPA). Directiva Europea 79/409/CE (1979).
- Zona Humida d'Importància Internacional (RAMSAR). Des del 1989.
- Reserva Biogenètica del Consell d'Europa.

Premis internacionals:
- Premi EUROSITE d'Implicació del Públic en la Gestió (1994),
- Premi "Tourism for Tomorrow" de la British Airways (1997).

Hàbitats mes importants del Parc:
- Canyissars, prats inundats, llacunes, dunes, pinars litorals i boscos de ribera.

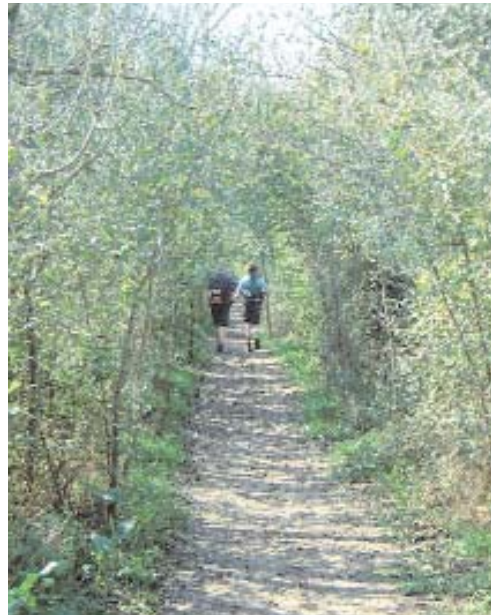
Visitants anuals: 130.000
Horaris de visita: De 9 a 17 hs. a l'hivern i de 9 a 19 hs. a l'estiu (el centre de recepció obri tot l'any de 9 a 16 hs.).
Serveis: Centre de Recepció (971 892250), Exposició de Can Bateman, visites escolars, visites guiades els dissabtes amb concertació prèvia (a les 10 i a les 12 hs.).

Personal del Parc: 17 persones
Direcció: 1 director.
Àrea d'ús públic i administració: 1 tècnic, 2 educadores, 2 informadors/ores, 1 auxiliar administratiu, 1 netejadora.

Àrea de Conservació: 1 agent forestal, 1 zelador, 1 naturalista, 1 oficial agrícola-rasmader, 1 capatàs, 2 especialistes de 1ª, 2 especialistes.

Normativa bàsica del parc
• Respectau la natura i els valors que han fet possible aquest espai protegit. No està permesa la recollida de plantes, flors, animals o les seves restes.
• Circulau sempre pels camins indicats, a baixa velocitat amb les bicicletes i respectant la senyalització existent.
• No està admesa l'entrada al parc de les bicicletes de més de dues rodes.
• Respectau l'horari de visita del parc.
• Els renous molesten els animals i els altres visitants. Circulau en silenci.
• No es pot menjar dins els observatoris ni efectuar picnics dins el parc. En tot cas utilitzau les taules de sa Roca per a un breu espai de temps.
• No estan admeses les activitats esportives dins el parc (fúting, circuits eqüestres o de bicicleta de muntanya, etc...).• Els animals domèstics (cans sobretot), espanten la fauna. No els entreu al parc.
• En cas d'incompliment de la normativa el personal del parc pot revocar el permís de visita.
• Col·laborau en la conservació del parc, aportant suggeriments per millorar aquest espai natural protegit.

Biel Perelló

Activitats i visites

Dissabte 21 de desembre:
Itinerari interpretatiu en bicicleta al parc
Lloc: Centre de Recepció del parc, sa Roca.
Hora: 10'00 h.
Durada: 3 hores. Recorregut sense dificultat.
Màxim de persones per grup: 15

Dissabte 28 de desembre:
Activitat lúdica al parc: Ginkana "Vine a jugar a s'Albufera".
Lloc de trobada: Centre de Recepció del parc, sa Roca.
Hora: 11'00 h.
Durada: 2 hores.
Màxim de persones: 15 joves de 8 a 13 anys.

• Visites guiades en dijous per a les entitats de la comarca del parc natural.
A concertar al 971-89.22.50.
• Els dies d'activitat els participants podran accedir al parc amb vehicle si volen.

Més informació: Centre d'Informació del parc, tel. 971 892250, de 9'00 a 16'00 h.

Biel Perelló

Adreces i telèfons de contacte

Centre d'Informació
Llista de Correus
E-07458 Can Picafort. Mallorca
Tel.: 971 89 22 50. Fax: 971 89 21 58
E-mail: parc.albufera@wanadoo.es

D.L.: PM-2538-2002

D17 COMUNICACIÓ

Subscripció gratuïta

Si vols rebre aquest butlletí de forma gratuïta, emplena la butlleta adjunta i fes-la arribar per correu, fax o correu electrònic a: Di7 Comunicació. C/ Llorenç Villalonga, 8 · I.r. 07350 Binissalem. Mallorca. Fax: 971 87 05 91 · E-mail: albufera@di7.es

Nom i llinatges	Data de naixement
Adreça	
Telèfon	Fax
E-mail	
Ocupació i càrrec	

Biel Perelló

BUTLLETÍ

XARXA D'ESPAYS NATURALS

S · U · M · A · R · I

- Els valors naturals
- Novetats ornitològiques
- Campanya de tardor del TAIB al parc
- Fitxa tècnica
- Normativa bàsica

Núm. 1

Els principals valors naturals del parc

S'Albufera és la zona humida més extensa i més important de les Balears. Es tracta d'un antic llac separat de la mar per una línia de dunes, que al llarg de segles - però sobre tot en els dos darrers, per influència humana - s'ha anat reblint de sediments, fins formar una extensa planura inundable. El parc natural empara 1.708 Ha., sobre tot de prat (zona humida) però també de dunes.

S'Albufera té un origen molt antic, però ha variat en extensió i característiques segons els canvis en el nivell de la mar. Encara que podem descriure formacions de prat en aquesta zona de l'era Terciària (18 milions d'anys enrera), l'actual zona humida es va formar fa menys de 100.000 anys, amb un cordó dunar del que encara tenim testimonis en forma de turons arenosos poblats de pinar, (de sa Roca a ses Puntes). Les dunes marines actuals, de Can Picafort al Port d'Alcúdia, són més modernes, d'uns 10.000 anys d'edat.

El clima és mediterrani, relativament humit en relació al Pla de Mallorca: 670 l/m² de pluges anuals, i una temperatura mitja de 16°C. El gel i la neu són excepcionals, i els vents dominants, els del quadrant N., de poca consideració.

LA RIQUESA DE L'AIGUA

L'aigua és la base de la riquesa biològica de s'Albufera. El fet de que la major part del parc natural romanguí inundat, o ben humit, una gran part de l'any, permet el creixement continuat de la vegetació, diversa segons la profunditat, la proximitat a la mar (per la sal), i el tipus de terreny de diverses plantes són aliment o refugi de moltes espècies d'animals, dels que altres animals s'alimenten. La varietat d'organismes vius (el que els científics denominen BIODIVERSITAT) és, per tant, molt gran. S'Albufera és el conjunt d'ecosistemes amb més biodiversitat de les Balears gràcies, justament, a l'abundància de l'aigua.

S'Albufera rep gran part de l'aigua que plou sobre 640 Km² de Mallorca (excepte la que s'evapora o transpi-

ren les plantes, que és molta) gràcies als torrents i als ullals (afloraments d'aigües subterrànies). Venen fins al prat els torrents del vessant sud de tot el centre de la serra, des de Santa Maria fins Campanet, i d'una bona part del Pla. Encara que són intermitents i molt irregulars, poden arribar a abocar de 20 a 24 mil tones d'aigua per any. L'aigua dels ullals és més important, tant per la quantitat (de 25 a 30 mil tones) com per la regularitat. També hi ha entrades d'aigua de mar, especialment a l'estiu. No són tan importants en quantitat, però condicionen molt a la vegetació i a la fauna.

LA BIODIVERSITAT

Els aucells són el símbol de la riquesa biològica de s'Albufera, però no són el seu únic valor. Si la volem descriure biològicament, hem de començar per la vegetació, dominada pel canyet (*Phragmites australis*) i la cesquera (*Cladium mariscus*), herbes gegants que viuen als terrenys inundats, com la Bova (*Thypha latifolia*) més coneguda pels usos artesanals que permeten les seves fibroses fulles, practicats encara avui. Són molt importants les plantes que viuen submergides en els canals, llisiers (petites llacunes) o sobre el prim (els terrenys normals de s'Albufera, secs a l'estiu i humits a l'hivern). Entre aquestes podem destacar l'Herbei de fil (*Potamogeton pectinatus*) la Cua de Mart (*Ceratophyllum submersum*) la Ribola (*Chara* sp.) o les Estrelletes (*Lemna* sp.) A les zones més salabroses s'hi fan Joncs (*Juncus* sp.) Junça (*Shoenus nigricans*), Herba salada (*Salicornia* sp.) i altres espècies. Entre els arbres de s'Albufera convé citar al Poll blanc (*Populus alba*), l'Om (*Ulmus minor*) i el Tamarell (*Tamarix africana*). La vegetació de les dunes és molt distinta, i té un gran interès, ja que inclou espècies molt adaptades a les difícils condicions de l'arenal, molt belles (com el Lliri de mar, *Pancratium maritimum*) i raríssimes, (com l'endèmica *Thymelaea velutina*, o el Ginebró de fruits grans, *Juniperus oxycedrum macrocarpa*). La vegetació de les dunes és una densa garriga coberta de pinar. Abunden les orquídies.

FONGS I FAUNA

Convé esmentar aquí la gran diversitat de fongs de s'Albufera i les seves dunes. S'hi han

Sebastià Torrens

catalogat espècies, algunes molt rares i, fins i tot, una de nova per a la Ciència, que hi va ésser descoberta l'any 1992.

En quan a la fauna, convé esmentar la riquesa de peixos (29 espècies, quasi totes d'origen marí), els més importants dels quals són L'Anguila (*Anguilla anguilla*), les Llices (de diverses espècies) el Llop (*Dicentratus labrax*) i el Moixó de moscard (*Gambusia affinis*) introduït aquest en els anys 30 per lluitar contra els moscards. Altres vertebrats fora de s'Albufera, són el Granot (*Rana perezi*), la Serp d'aigua (*Natrix maura*) o la Tortuga d'aigua (*Emys orbicularis*). Entre els mamífers, són abundats els Rosegadors (rates i ratolins), així com el Mostel (*Mustela nivalis*). El Mart (*Martes martes*), sense ser abundant, és de presència regular en les zones altes. La fauna de rates-pinyades és abundant i diversa (espècies), amb notables rareses, com la Rata-pinyada de bosc (*Barbastella barbastellus*).

La diversitat i importància dels invertebrats són molt grans. Els grups més notables són les libèl·lules, els dípters (amb espècies úniques), aranyes, escarabats i, sobre tot, les papallones nocturnes, de les que es coneixen més de 300 espècies a s'Albufera.

200 ESPÈCIES D'OCELLS

Però el grup d'animals més famós i més apreciat són els aucells. La gran productivitat biològica i la diversitat d'ambients de les zones humides van unides a fortes variacions estacionals i diferències

d'un any a l'altre; per això els aucells, que viatgen amb facilitat entre maresmes separades per cents o mils de Kms., ha tingut tant d'èxit en aquest ambient, on troben amb facilitat menjar o refugi.

Els distints ambients (secs o inundats de profunditat i vegetació distints), tots ells molt productius, permeten la vida d'una gran varietat d'espècies. A s'Albufera s'observen dues tercers parts de totes les espècies d'aucells coneguts de les Balears, és

a dir, unes 200 espècies.

SEDENTARIS, HIVERNANTS, MIGRANTS I DIVAGANTS

Un total de 63 espècies són reproductores al parc, entre les quals convé distingir les sedentàries (que s'hi mantenen tot l'any) i les estivals (que migren cap al Sud acabada la cria). Entre les espècies sedentàries són especialment abundants el Capblau (*Anas platyrhynchos*), la Fotja (*Fulica atra*), el Rossinyol bord (*Cettia cetti*), la Boscarla mostaxuda (*Luscinola luscinoides*) i el Gall-faver (*Porphyrio porphyrio*). Altres espècies estivals són l'Agró roig (*Ardea cinerea*), l'Avisador (*Himantopus himantopus*) i el Rossinyol (*Acrocephalus arundinaceus*). També és estival el Falcó marí (*Falco eleonorae*), abundant al parc, encara que va a nidificar als penyalars marins; el mateix fa l'Aguila peixatera (*Pandion haliaetus*), una espècie sedentària.

Un altre gran grup són les espècies HIVERNANTS, que venen del Nord per passar els mesos més freds. Hi ha els grans esbarts d'ànneres (collarots, cel·les, moretons, siuladors...), agrons de distintes espècies, els estornell... Comptant sols les grans aus, arriben a ser més de 10.000 les que hivernen a s'Albufera.

Les espècies que visiten el parc al curs dels seus viatges però hi fan estades de pocs dies són els MIGRANTS. Esmentem entre elles les cel·les blanques, molts limícoles, oronelles,...

Finalment, un altre gran grup són les divagants, de presència més o menys singulars.

Novetats ornitològiques a s'Albufera

Aquest estiu ha estat un dels més actius dels que es recorden des de que es va declarar parc. Les constants pluges i les bones temperatures han fet que l'aigua, els insectes i la vegetació hagin propiciat una excel·lent temporada de nidificació. Han criat 63 espècies i hi ha hagut repeticions excepcionals de niuades (fins a 3) en els Setmesons, Fotges i Galls-favers.

Sebastià Torrens

Destacarem els 14 territoris de cria, amb 8 parelles segures i un mínim de 12 joves volant en les Arpelles; les 40 parelles d'Agró blanc; les més de 50 en l'Esplugabous; dues colles de la rara Cel·la marbranca i la cria, per segon anys consecutiu, de la Llambritja, aquesta vegada amb 3 colles. També, per primera vegada dins l'història del parc, s'ha constatat la cria d'una colla de Soterí gros al Gran Canal i s'ha superat el màxim de colles d'Avisador: 224.

S'ha tornat a observar la cria de varies colles de Cullerot i, en general, la nidificació ha estat un èxit.

Dins els pas post-nupcial, s'han vist els primers limícoles (Corriols de bec llarg, Cames roges, Cames verdes i Cegalls de mossón) a partir de la primera setmana de juliol, essent el millor lloc d'observació les llacunes de s'Il·lot i les basses de la depuradora.

A la tardor, destacarem la presència d'un raríssim visitant americà dins les llacunes d'es Ras: un limícola semblant a un Cegall que el seu nom científic és *Limnodromus scolopaceus*.

Campanya de tardor del TAIB al parc

El TAIB (The Albufera Biodiversity Group) és un grup científic multidisciplinar d'experts que realitzen un seguiment de la biodiversitat, el canvi ambiental i els efectes de les pràctiques de gestió al parc natural de s'Albufera ininterrompudament des de 1989.

Des del 12 d'octubre fins al 6 de novembre s'Albufera ha acollit un grup de 16 científics i gestors de zones humides en una nova campanya d'investigació desenvolupada en col·laboració amb el parc. Enguany, a més, es desenvolupa un curs de formació en el maneig i seguiment de zones humides organitzat per MedWetCoast, entitat que desenvolupa projectes per a la conservació de zones humides mediterrànies, i l'ATEN (Atelier Technique d'Espaces Naturels), especialistes en formació. Concretament, a aquest camp de treball hi assisteixen 3 biòlegs i

gestors de zones humides d'Egipte becats per l'organització MedWetCoast i el Programa de les Nacions Unides pel Desenvolupament, així com voluntaris mallorquins i de la península, que participen a totes les línies d'investigació previstes.

Les àrees d'investigació que es tracten durant aquesta tardor són: Evolució de la zona dunar de Es Comú / Impacte de les pràctiques de gestió / Biodiversitat (invertebrats aquàtics, plantes, fongs, insectes...) / Ecologia dels hàbitats i les espècies més importants del parc natural (invertebrats aquàtics, aucells, libèl·lules, ortòpters, caràbids, papallones nocturnes i canyet) / Ús públic i seguiment / Interpretació i educació ambiental

Les tasques d'aquest grup estan finançades per la Conselleria de Medi Ambient i compten amb la col·laboració de l'equip del parc natural de s'Albufera.

Biel Perelló